

crkva u svijetu

PANORAMA

MINI-CRKVA U MINI-DRŽAVI

Edouard Molitor — Mladen Karadžole

Veliko vojvodstvo Luksemburg prostire se na 2.586 km², na razmeđu između Belgije, Francuske i Z. Njemačke. Ima oko 360.000 stanovnika. Od aktivnog pučanstva 66% radi u industriji, osobito u tvornicama željeza koje izvoze oko polovicu bruto industrijskog proizvoda. Od agrikulture živi barem 6% stanovnika. Bankarstvo je razvijeno; stotinjak međunarodnih banaka ugnijezdilo se u Luksemburgu. Životni standard je dosta visok, tako da je Luksemburg na četvrtom mjestu u Evropskoj ekonomskoj zajednici po unutrašnjem bruto proizvodu: 7.700 dolara po stanovniku.

Državna je struktura konstitucionalno-monarhijska; veliki je vojvoda Jean iz kuće Nassau. Od 1974. do zadnjih izbora 10. VI. 1979. vladala je liberalno-socijalistička koalicija koju je predvodio Gastorn Thorn, a od izbora je opet na vlasti, pošto je već prije bila stalno 50 godina, kršćansko-socijalna stranka s Pierreom Wernerom u koaliciji s demokratskom strankom. Glavni grad je Luksemburg s 76.500 stanovnika, sagrađen na pećinama (963. g.).

U povijesti je ta mala zemlja loše prolazila, bila je na prolazu njemačkih i francuskih vojska koje su međusobno ratovale 1.000 godina, zato se na Luksemburg može primijeniti ona poslovice: Dans la tragédie humaine la paix ne fut jamais qu'un entr'acte — U ljudskoj tragediji mir je uvijek bio samo međučin. Danas se tu prijateljski susreću evropski narodi i grad Luksemburg je sjedište Tajništva Evropskog parlamenta. Luksemburg je kršćanska zemlja. Benediktinci su bili osobito zaslužni da je tu nakon seobe naroda kršćanstvo bilo dobro usađeno.

Sv. Willibrord je osnovano 698. g. opatiju Echternach, odatle su misionari evangelizirali. Ipak do prije sto godina tu nije bilo samostalne biskupije;

veći dio zemlje bio je u sastavu biskupije Trier. G. 1840. osnovan je apostolski vikarijat i napokon 1870. g. samostalna biskupija. Zanimljivo je da principi Napoleonova konkordata još i danas vrijede za odnose Crkve i Države u Luksemburgu. Crkva je prošla kroz mnoge nevolje za Hitlerove okupacije: redovi su bili raspršeni, kler pozatvaran i odveden u logore, katoličke organizacije ušutkane, vjernici terorizirani.

Poslije 1945. g. Crkva je ubrzo pokazala svoju vitalnost. Povoljne ekonomske prilike omogućile su da su doskora bile obnovljene razorene ili zapuštene crkve. No potrošačko društvo kao i neko neispravno shvaćanje II. vatikanskoga sabora odrazili su se negativno na vjerski život, kao i drugdje u svijetu: opala je vjerska praksa, smanjio se broj svećeničkih i redovničkih zvanja, porastao materijalizam i lov za užitkom. Luksemburg je imao 1975. g. 92,5% katolika, tj. 331.000 od 358.000 stanovnika. Ipak statističke evropskog barometra o odnosu prakse i religioznosti svih Crkava i religija u državama Evropske ekonomske zajednice za listopad 1975. (E 4) i svibanj 1976. (E 5) bacaju prilično sjene na luksemburški katolicizam.

STATISTIČKI PODACI O VJERSKOJ PRAKSI U ZEMLJAMA EEZ-a

Zemlja	Praktikanti privrženi	Prakt. malo privr.	Neprakt. privr.	Neprakt. malo pr.	Bez religije
Francuska		U postocima			
E 4	16,5	0,9	29,4	33,4	19,9
E 5	16,6	0,9	25,5	32,8	24,3
V. Britanija					
E 4	22,5	0,2	31,0	17,1	23,2
E 5	24,8	0,7	33,7	16,9	24,0
Z. Njemačka					
E 4	21,1	1,2	14,7	51,4	11,7
E 5	25,7	2,0	13,7	46,8	11,8
Italija					
E 4	31,7	3,7	24,4	33,7	6,5
E 5	27,8	4,3	18,0	42,1	7,7
Nizozemska					
E 4	27,9	0,6	18,6	23,8	29,1
E 5	25,3	1,6	21,1	15,8	36,2
Danska					
E 4	4,8	0,0	47,3	28,9	19,0
E 5	3,6	0,5	47,7	34,8	13,5
Belgija					
E 4	31,7	2,1	18,3	25,1	22,8
E 5	30,6	2,6	23,3	21,8	21,7
Luksemburg					
E 4	32,7	5,1	11,5	40,1	10,4
E 5	29,5	8,6	12,7	39,9	9,3
Irska					
E 4	88,0	1,1	4,4	2,8	3,7
E 5	86,8	2,5	5,0	3,3	2,5
Evropska e. z.					
E 4	22,4	1,4	26,1	33,4	16,7
E 5	24,5	2,0	22,7	33,2	17,6 ¹

¹ Up. J. Kerkhofs S. J., *L'Église catholique romaine et l'Europe*, u *Pro Mundi Vita*, 73 (1978.), 14. s.

Prema tome zemlje manje »religiozne«, tj. ako se promatraju zadnja dva stupca u statistici: nepraktikanti, malo privrženi religiji i oni bez religije bile bi po E 4: Z. Njemačka, Francuska, Nizozemska, Luksemburg..., a po E 5: Z. Njemačka, Francuska, Nizozemska, Italija, Luksemburg...

Opadanje nataliteta već je otprije značajno za Luksemburg. Ta je pojava u vezi s visokom konjunkturuom u industriji željeza privukla veliki broj stranih radnika, osobito iz Italije, Portugala i Španjolske. Bilo ih je 1974. g. 41.000, dakle, 28% od aktivnog pučanstva. Kako će se integrirati ti stranci i njihove obitelji? To predstavlja problem i za Crkvu i za Državu.

Crkva je mnogo učinila za katolički tisak. Novine *Luxemburger Wort* (*Luksemburška riječ*) izlaze od 1848. g. i izdržale su sve moderne najezde, te imaju sada više pretplatnika nego svi drugi dnevници zajedno. Isto tako je Crkva aktivna na radio-televiziji (R.T.L.).

Među mnogim samostanskim zajednicama posebno je opatija Clerf na glasu zbog rada na području kršćanske duhovnosti i znanosti. Isusovci su u XVIII. st. potakli na štovanje Majke Božje, *utjehe žalosnih*. Bila su tada burna vremena. I sada sve župe hodočaste u proljeće k Mariji u luksemburšku katedralu, gdje je izložena slika *Consolatio afflictorum*. Završna procesija po gradu otkriva koliko je razvijeno Marijino štovanje. Više od 1.200 godina postoji također kult sv. Willibrorda koji je pokopan u karolinškoj kripti bazilike u Echternachu. Tu se svake godine na duhovski utorak odvija velika procesija.

U postkonzilskoj obnovi sazvaio je biskup Leo Lommel prije šest godina Luksemburšku sinodu. Bila je dobro vođena. Božji narod očekuje da se njezini zaključci sprovedu.

U vjeri u Isusa Krista i pouzdanju u Mariju, utjehu žalosnih, koja je 1666. g. proglašena zaštitnicom grada, a 1678. g. Vojvodstva — luksemburška Crkva ide naprijed, iako je teško odrediti njezinu budućnost.